

منبع:

گزینه ۱

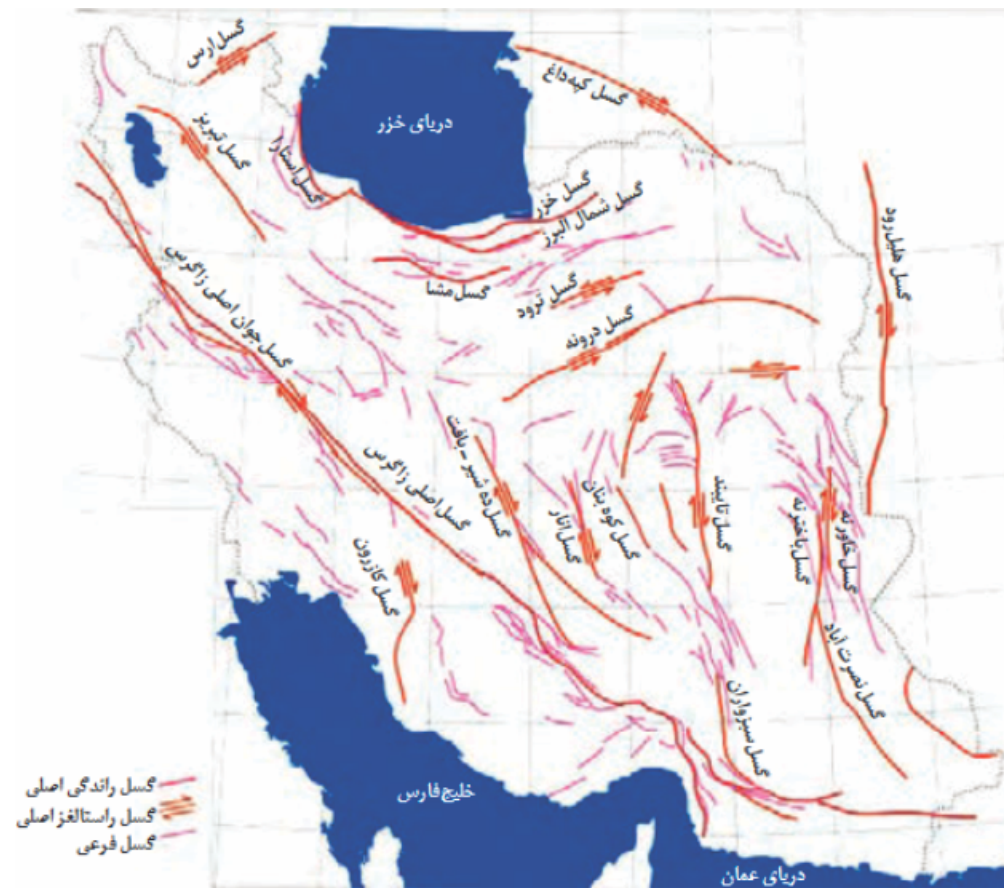
۱

بزرگ‌ترین میدان نفتی جنوب غربی ایران ← میدان اهواز
بزرگ‌ترین میدان گازی شمال شرقی ← خانگیران
عمده‌ترین سنگ مخزن مواد هیدروکربنی ← سنگ آهک

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۸

گزینه ۴

۲

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۳

نام پهنه	سنگ‌های اصلی	منابع اقتصادی	ویژگی‌ها
شرق و جنوب شرق ایران	سنگ‌های آذرین و رسوبی	معادنی مانند: منیزیت - مس	دشت‌های پهناور، خشک و کم‌آب - فرورانش پوسته اقیانوسی دریای عمان به زیر ایران، در منطقه مکران

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۳

در نقشه‌های زمین‌شناسی، جنس و پراکندگی سطحی سنگ‌ها، روابط سنی آن‌ها، وضعیت شکستگی‌ها و چین‌خوردگی‌ها و موقعیت کانسارها و... نمایش داده می‌شوند.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۳

نام پهنه	سنگ‌های اصلی	منابع اقتصادی	ویژگی‌ها
زاگرس	سنگ‌های رسوبی	ذخایر نفت و گاز	تاق‌دیس‌ها و ناودیس‌های متوالی
سنندج - سیرجان	سنگ‌های دگرگونی	معادنی مانند: سرب و روی ایرانکوه	انواع سنگ‌های دگرگونی
ایران مرکزی	سنگ‌های رسوبی آذرین - دگرگونی	معادنی مانند: آهن چغارت و روی مهدی‌آباد	سنگ‌های پرکامبرین تا سنوزوییک
البرز	سنگ‌های رسوبی	رگه‌های زغال‌سنگ	دارای دو بخش شرقی - غربی، دارای قله دماوند
شرق و جنوب شرق ایران	سنگ‌های آذرین و رسوبی	معادنی مانند: منیزیت - مس	دشت‌های پهناور، خشک و کم‌آب فرورانش پوسته اقیانوسی در بای عمان به زیر ایران در منطقه مکران
کپه‌داغ	سنگ‌های رسوبی	ذخایر عظیم گاز	توالی رسوبی منظم
سهند - بزمان (ارومیه - دختر)	سنگ‌های آذرین	ذخایر فلزی	فرورانش تتیس نوین به زیر ایران مرکزی

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۳

در پهنه‌های ایران مرکزی و شرق و جنوب شرق ایران و سهند - بزمان، می‌توان ذخایر فلزی یافت. مشخصات برخی از پهنه‌های زمین ساختی در ایران:

نام پهنه	سنگ‌های اصلی	منابع اقتصادی	ویژگی‌ها
زاگرس	سنگ‌های رسوبی	ذخایر نفت و گاز	تاق‌دیس‌ها و ناودیس‌های متوالی
سندج - سیرجان	سنگ‌های دگرگونی	معادنی مانند: سرب و روی ایرانکوه	انواع سنگ‌های دگرگونی
ایران مرکزی	سنگ‌های رسوبی، آذرین و دگرگونی	معادنی مانند: آهن چغارت و روی مهدی‌آباد	سنگ‌های پرکامبرین تا سنوزویک
البرز	سنگ‌های رسوبی	رگه‌های زغال‌سنگ	دارای دو بخش شرق - غربی دارای قله دماوند
شرق و جنوب شرقی ایران	سنگ‌های آذرین و رسوبی	معادنی مانند: منیزیت - مس	دشت‌های پهناور، خشک و کم آب فرورانش پوسته اقیانوسی دریای عمان به زیر ایران، در منطقه مکران
کپه‌داغ	سنگ‌های رسوبی	ذخایر عظیم گاز	توالی رسوبی منظم
سهند - بزمان (ارومیه - دختر)	سنگ‌های آذرین	ذخایر فلزی	فرورانش تتیس نوین به زیر ایران مرکزی

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۳

حدود ۶۰۰ میلیون سال پیش، قاره بزرگی به نام پانگه‌آ بر روی کره زمین وجود داشت، که از به هم پیوستن همه خشکی‌ها به وجود آمده بود. این خشکی بزرگ در اواسط کامبرین، یعنی حدود ۵۰۰ میلیون سال پیش، بر اثر فرایندهای زمین‌ساختی شروع به باز شدن کرد و اقیانوس تتیس کهن در این زمان بر اثر دور شدن لورازیا از گندوانا تشکیل شد. در اوایل پرمین، یعنی حدود ۲۹۰ میلیون سال پیش، به بیشترین وسعت خود رسید. در آن زمان، ایران مرکزی و البرز، بخشی از خشکی گندوانا بودند. اقیانوس تتیس کهن، طولی بیش از چندین هزار کیلومتر داشت و از استرالیا تا چین، ایران و اروپای امروزی ادامه می‌یافت.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۳

در اوایل پرمین، براثر باز شدن قاره گندوانا، تشکیل اقیانوس جدیدی به نام تتیس نوین در بخش جنوبی تتیس کهن، شروع شد. هرچه تتیس نوین بزرگ‌تر می‌شد، تتیس کهن براثر فرورانش به سمت جنوب کوچک‌تر می‌شد تا اینکه در ژوراسیک تتیس کهن کاملاً بسته شد و رشته‌کوه البرز در ایران تشکیل شد.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۹

در شرق و جنوب شرق ایران فرورانش پوسته اقیانوسی دریای عمان به زیر ایران در منطقه مکران اتفاق می‌افتد.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۲

تعیین سن سنگ‌های مختلف ایران نشان می‌دهد که قدیمی‌ترین سنگ‌ها، سنی بیش از میلیارد ها سال دارند که در مقایسه با سنگ‌های قدیمی یافت شده در آمریکای شمالی، آفریقا، هند، سبیری، استرالیا و عربستان جوان‌تر هستند.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۹

از آنجایی که پهنه ایران مرکزی سنگ‌های از پرکامبرین تا سنوزوییک را شامل می‌شود تاریخچه کامل تری در اختیارمان قرار می‌دهد.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۰

حدود ۱۸۰ میلیون سال پیش تتیس کهن کاملاً بسته شد و رشته‌کوه البرز تشکیل شد؛ همچنین در حدود ۶۵ میلیون سال پیش ورقه عربستان به ورقه ایران برخورد کرد و اقیانوس تتیس نوین بسته و شکل رشته‌کوه زاگرس آغاز شد و تاکنون ادامه دارد.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۰

توده نفوذی آذرین، لایه‌های رسوبی را قطع کرده است، پس از آن جوان‌تر است. و پس از تزریق توده نفوذی آذرین، در اثر گرمای حاصل از آن، بخشی از سنگ‌ها دچار دگرگونی شده‌اند و سنگ‌های دگرگونی را ایجاد کرده‌اند. از قدیم به جدید: ابتدا سنگ‌های رسوبی، سپس آذرین و در نهایت دگرگونی مشاهده.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۱

در پهنه شرق و جنوب شرق ایران دشت‌های پهناور خشک و کم‌آب با سنگ‌های آذرین و رسوبی به چشم می‌خورد.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۸

بیشتر فعالیت‌های آتشفشانی جوان در دوره کواترنری در ایران آتشفشان‌هایی هستند که در امتداد نوار ارومیه- دختر (سهند- بزمان) قرار دارند.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۸

از دگرگون شدن سنگ آهک سنگ مرمر تشکیل می‌شود و باتوجه به اینکه سنگ‌های اصلی تشکیل‌دهنده پهنه‌های سیرجان و ایران مرکزی دگرگونی هستند این پهنه‌ها توان بیشتری برای استخراج سنگ مرمر نیز دارند.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۰

فرورانش تتیس نوین به زیر ایران مرکزی مربوط به پهنه زمین‌ساختی سهند - بزمان (ارومیه - دختر) است.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۰

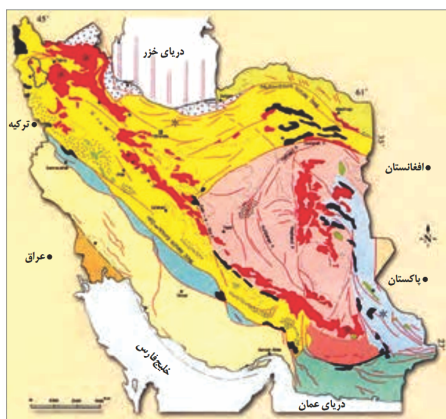
طبق جدول پهنه‌های زمین‌ساختی ایران، پهنه‌های زمین‌ساختی ارومیه- دختر (سهند- بزمان)، شرق و جنوب شرق ایران، سیرجان- سیرجان و ایران مرکزی دارای ذخایر فلزی هستند و همچنین سنگ‌های آذرین حاصل فعالیت‌های مستقیم ماگمایی هستند که سنگ‌های اصلی شرق و جنوب شرق و سهند- بزمان هستند.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۱

پهنه سیرجان - سیرجان دارای سنگ‌های اصلی دگرگونی و منابع اقتصادی مانند معادن سرب و روی ایرانکوه است.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۱

بیشتر فعالیت‌های آتشفشانی جوان، در دوره کواترنری در ایران، آتشفشان‌هایی هستند که در امتداد نوار ارومیه دختر قرار دارند. نوار ارومیه دختر با امتداد قرمز رنگ در نقشه مشخص شده است.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۲

مواد آلی در طی تبدیل رسوب ریزدانه به سنگ مادر، از طریق یکسری از واکنش‌های شیمیایی به نفت خام تبدیل می‌شود.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۹

اولین چاه نفت خاورمیانه از سال ۱۲۸۶ ه.ش در شهر مسجد سلیمان در استان خوزستان در منطقه‌ای به نام میدان نفتون احداث شده است.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۰

برای حفاظت از جاذبه‌های میراث زمین‌شناختی در یک محدوده و بهره‌برداری درست از آن‌ها ژئوپارک ایجاد می‌شود.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۹

گروهی از پدیده‌های زمین‌شناختی مانند غارها، گل‌فشان‌ها، آبشارها و ... که ارزش بالایی از نظر علمی و آموزشی یا زیبایی ویژه داشته و یا بسیار کمیاب هستند، به‌عنوان میراث زمین‌شناختی معرفی می‌شوند.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۲